

A MŰVÉSZETI PORTÁL

SZÍNHÁZI FESZTIVÁL A KÖVETKEZŐ GENERÁCIÓNAK

A Miskolci SZEM-ről

2014. 02. 18.

Ami egy évvel ezelőtt bátor, ihletett kezdeményezés volt, idén már szinte hagyomány. A Színház- és Filmművészeti Egyetem és a Miskolci Nemzeti Színház közös gyermeke a SZEM, vagyis az Európai Színházművészeti Egyetemek Miskolcon, mely 2014. februárjában másodszor teremtett lehetőséget arra, hogy bepillantást nyerjünk többek közt Litvánia, Lengyelország, Csehország, Románia és Magyarország színházi képzésébe.

A változatos és rendkívül magas színvonalú műsorban kortáránc-előadás éppúgy szerepelt, mint opera, fizikai színház, formabontó Shakespeare-rendezés. Ebben az évben ráadásul a miskolci színház társulata is csatlakozott az egyetemistákhoz: a teátrum tematikusan kapcsolódó, saját előadásai is bekerültek a fesztivál palettájára. Koncertek, kiállítás-megnyitó, délelőtti workshopok, éjszakánként pedig szakmai beszélgetések tették teljessé a SZEM öt napját. Egyedülálló épületegyüttesének köszönhetően a Miskolci Nemzeti Színház egy időpontban több, párhuzamosan futó előadásnak és programnak tudott helyszínt biztosítani - a különböző nemzetiségű, de azonos érdeklődésű hallgatóknak így alkalmuk nyílt arra, hogy a programok között, napközben és este is a színház épületében, együtt töltsék idejüket, megosszák egymással tapasztalataikat és gondolataikat. A fesztivál pedig pezsgett, az első naptól az utolsóig, reggeltől késő éjszakáig.

A szervezők mindent megtettek azért, hogy a SZEM ne pusztán egy seregszemle legyen, sokkal inkább egy lehetőség egymás megismerésére, egy fél európai kapcsolatrendszer kialakítására. Az idegennyelvű előadások (bár ezen a téren lesz még hova fejlődni a következő években) egy része magyar, egy része magyar és angol felirattal került bemutatásra, a szakmai beszélgetéseken és a workshopokon pedig színházszerető tolmácsok biztosították az akadálymentes kommunikációt. A fesztivál résztvevői megérkezéskor ebédjegyeket kaptak, amelyeken pontos dátum és változó helyszínek szerepeltek – így minden nap más-más az társaságok verődhetek össze a belváros különböző pontjain. A szervezők szándéka szerint az előadók itt tartózkodása nem korlátozódott az előadások, illetve a próbák napjaira. Aki csak tehette, az egész hetet itt töltötte (szemben más fontos szakmai fesztiválokkal).

A szakmai érdeklődés hiánya azonban látványos volt és fájó, legalábbis ami a magyarországi képzés oktatói oldalát illeti. A résztvevők szinte kivétel nélkül Európa legkülönbözőbb színházi egyetemeinek és akadémiáinak hallgatóiból került ki. Ez ugyan egy egészségesnek tűnő, "fiatal művészek fesztiválja" jelleget kölcsönzött az eseménynek, de éppen ezért, ahelyett, hogy a rendezvény az intézmények közötti szakmai kapcsolatok létrejöttének színtere lenne, a pedagógiai, módszertani eszmecsere élő fóruma, a fesztivál egyelőre nemigen mutat túl a kölcsönös ismerkedés egyszeri örömén. Az előadások nézői között, a miskolci színház színészein kívül, alig jelentek meg azok, akiket a leginkább érdekelhet a színházi művészeti képzés, vagyis maguk a művésztanárok.

Nem gondolom, hogy egy ilyen fesztiválnak célja vagy feladata volna a művészképzés felépítésének megkérdőjelezése bármelyik résztvevő intézmény esetében. De a nyitottság, a kíváncsiság, az elért eredmények kölcsönös elismerése, a felmerülő problémákra alkalmazott különböző megoldások összehasonlítása és megvitatása épp úgy fontos része lehetne ennek az eseménynek, mint az egyetemista színészek, dramaturgok, táncosok találkozása.

Amikor a fesztiválon lengyel, német, román, litván hallgatókkal beszélgettem, feltűnt, mennyivel kevésbé kötik őket az országhatárok és a nyelvi korlátok, mint bennünket. A legszebb példa erre a fesztivál egyik előadása, a Ludwik Solski Állami Színművészeti Akadémia (Krakkó-Bytom, Lengyelország) és az August Everding Bajor Színházakadémia (München, Németország) közös produkciója, az *Operculum – A haza keresése*. Az előadás szereplői egy workshopon találkoztak egymással, és ekkor határozták el, hogy együtt létrehoznak egy előadást. Ezt az előadást láthattuk a tavalyi SZEM-en, az *Operculum* már a csapat második, önálló alkotói kísérlete. A kezdeményezés a saját közegében valószínűleg nem egyedülálló, de mindenképpen példaértékű. Kulturális sokszínűségünk megtermékenyítő erejét már a művészeti felsőoktatásban is érdemes lenne kihasználni.

Természetesen nem csak a nemzetközi együttműködésben létrejött produkciók miatt volt érdemes végigülni a SZEM előadásait. Hogy csak néhány példát említsek: a bukaresti I. L. Caragiale Színház- és Filmművészeti Egyetem *Kopasz énekesnője* az abszurd magasiskolája volt: elegáns, szellemes munka. A román színészhallgatók meglepő rutinnal játszottak angolul, sőt a szöveg egy részét a fesztiválszereplés kedvéért magyarra írták át; a Litván Zene- és Színművészeti Akadémia izgalmas előadása, a *Mindennek ellenére*, a fesztivál előadásai között egyedülálló módon a kortárs tánc formanyelvi eszközeit használta arra, hogy megvizsgálja, hol vannak az előadó (jelen esetben a táncos) fizikai teljesítőképességének határai.

A Színház- és Filmművészeti Egyetem negyedéves színművész osztályának Zsótér rendezte *Hamletje* a fesztivál egyik legizgalmasabb előadása volt. A színház különféle tereire játékosan adaptált jelenetekben a hallgatók bravúros precizitással dolgoztak. A meglepően szuggesztív, erőteljes interpretációk szervesen ágyazódtak szellemes, de mindig színész-központú rendezői megoldások laza szövetébe. Ez a modern *Hamlet*, színészvizsgaízű szerepcserével együtt, sőt talán éppen ezeknek köszönhetően is, teljes értékű színházi esemény. Az előadás második évadját futja az Egyetem Ódry színpadán, érdemes is megnézni.

Nagy kár, hogy a magyar színészképzés szakmai közönsége a többi résztvevő egyetem munkáit nem látta. Én mindenesetre kívánom, hogy a jövőben nyíljon még erre alkalma.

SZEM - Európai Színművészeti Egyetemek Találkozója

Miskolc, 2014. február 4-9.

A Miskolci Nemzeti Színház és a Színház és Filmművészeti Egyetem szervezésében

Fényképek: Éder Vera - www.miskolciszem.hu